

ОБОБЩЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ

Евелин ВЕЛИНОВ

Продължава от бр. 2

Това е малка част от историята на теологичното развитие на църквата, но тя е достатъчна, за да се убедим, че основният фактор, пораждащ неговата динамика и драматизъм, е свързан с „елиптичния“ характер на адвентната теология. Опитът да съчетаем в обща система отличителните и основните доктрини е на практика опит да изградим една „елиптична“ теология с два центъра - закон и благодат. Оттук и напрежението и кризите, които го съпровождат. Защото присъщата ни склонност да мислим центрично ни кара да гравитираме към единия или другия център.

Онези, които наблюдават на закона и са привързани главно към отличителните доктрини, в теологичен план можем да назовем ИСТОРИЧЕСКИ АДВЕНТИСТИ, а слагащите ударението върху благодатта и основните доктрини - ЕВАНГЕЛСКИ. За съжаление, тези понятия са придобили негативен смисъл, тъй като някои от едните или другите, в неуспеха си да сглобят цялостната картина на истината, са се отделяли от църквата и са създавали независими организации. Необходимо е да се помни, че с такива термини означавам не обособили се отцепнически образувания, а тенденции на мисълта, съществуващи в самата църква.

Какво се получава на практика, ако

**игнорираме
който и да е
от двата
центъра ?**

Ако пренебрегнем „благодатта“ и останем в „средата“ на отличителните доктрини, една тенденция към схема (1) е неизбежна, което на практика се изразява в изкушението да мислим, че пазенето на съботата, отказването от цигарите, алкохола, „нечистите“ храни, както и цялостната ни вярност към закона ни спасяват. Не че това не е вярно, но е опасно непълно. Такава една нагласа ни пречи да видим истинския проблем и води до „косметична операция“, която прикрива реалността на греха в живота ни. Прави ни „хладки“, неспособни да се покаем истински и да постигнем онова вътрешно състояние, което позволява на Бога да работи в нас. Развиваме духа на „законничеството“, който бе главната пречка за делото на Христос чрез Неговото първо идване. Затова и Павел така решително воюва с него в Посланията към Галатяните и Римляните. Затова и Елена Вайт се обявява против ръководителите, които мислеха по този начин в Минеаполис,

макар и те да бяха тези, които рамо до рамо с нея носеха товара на делото.

Една такава гледна точка обяснява може би и странното желание на Бога: „... дано да беше ти студен...“ (Откр. 3:15).

Без центъра на „благодатта“, светлината, която има църквата чрез отличителните си доктрини, може да се превърне в опасност

за нея, какъвто беше случаят с еврейския народ.

А ако пренебрегнем „закона“ и се радваме само на „благодатта“?

Тук, в САЩ и в Канада, почти на всяка улица има някаква християнска църква и хората се радват истински на Евангелието. Богослужения се излъчват редовно по телевизионните канали. Това са

истински спектакли. Като се започне от по-умерените на Били Грейм и се стигне до „кръстоносните походи на вярата“ на Бени Хин. Болни се изцеляват. С удивление виждам как богомолци се заливат от „свещен“ смях или как се гърчат, повалени „от духа“. „Духът е изпълнил цялата сграда“ - крещи Бени Хин. Но, наблюдавай-

ки всичко това, не мога да не се запитам: кой дух?

Още при зараждането на харизматичното движение в началото на века една църква е затворена в Лос Анжелис поради доказано действие на демони.

Кой е този бог, който раздава така щедро благодат? Въпросът остава.

Остава и голямата опасност за подмяна на идентичността на Бога!

Изводът, който се налага, ако не греша, е, че не можем без основните, не можем и без отличителните доктрини. Въпросът е дали сме в състояние да осмислим подаянията на църквата светлина под формата на теологична система. Нашият интерес е по-конкретен и се свежда до това, каква е адвентната сотериология. Как се спасява човек? Има ли църквата какво да каже по въпроса?

Убеден съм, че отговорът е положителен и че тя е казала, каквото може да се каже. Но трябва да прецизираме очакванията си. Да си припомним, че това, с което разполага една църква, са доктрините - основа на евентуални теологични системи.

Следователно именно в доктрините ще търсим нейния отговор. Ако отворим „27 основни учения“, в частта за спасението ще намерим глава 8-а, която ни представя Божия закон възвеличен и защитен пред вселената, и 10-та глава, касаеща спасението само чрез благодат.

Ситуацията е като в Притчи 26:4,5, т.е. има една велика истина, представена чрез две несъвместими съждения. Защото идеята за послушанието пред закона като че ли противоречи на незаслуженото по благодат спасение. Но, както там привидно противоречие е всъщност едно допълване, и обхващане на пълнотата, така и светлината, която църквата е съхранила в 8, 9 и 10 глави от „27 основни учения“, й позволява уникална теологична дълбочина.

С Дуайт Нелсън (в средата) и съпругата му.

ПИСМА ОТ АМЕРИКА

АДВЕНТНА ТЕОЛОГИЯ НА СПАСЕНИЕТО

Теологичната задача е, като тръгнем от схема (2) **ВЯРА = СПАСЕНИЕ + ДЕЛА**,

да определим мястото на закона и ролята на послушанието в процеса на спасението.

В действителност това са две задачи. Първата - тази за мястото на закона - търпи интересно развитие в протестантската теология през последните двадесет години. Ако се съди по обзора на Джеймс Дън, има все по-голяма яснота и единомислие относно това, че апостол Павел се противопоставя на закона (в Посланията си до римляните и галатяните) като на предпоставка за спасение, а не като на еталон и цел за постигане, което винаги се е съдържало в адвентната позиция. Но особен интерес според мен предизвиква работата на някои адвентни теолози, които подхождат към закона от позицията на теологията на Завета.

Бог никога не е възнамерявал да спаси човека чрез някакво духовно постижение, което да е израз на праведността му, но присъствието на закона е впечатляващо:

✓ Той първо спасява Ной от потопа и след това му представя заветните обещания (Бит. 8:21,22), благословения и заповеди (9:1-7) и знака на завета (9:8-17).

✓ Бог първо дава на Аврам военна победа, помага му да спаси Лот от плен и

след това установява завет с него на благодат чрез вяра. Бит. 15:6: „И Аврам повярва в Господа и Той му го вмени за правда.“ Но Бит. 18:19 допълва картината: „Защото съм го избрал (Еврейски: познал. Вж. Амос 3:2), за да заповяда на чадата си и на дома си след себе си да пазят Господния път, като вършат правда и правосъдие, за да направи Господ да стане с Авраама онова, което е говорил за него.“

Бог освобождава Израил от робство и на Синай сключва завет на благодат чрез вяра, както Сампсън добре показва това в „Палестинското юдейство“, но отново присъствието на Божиите заповеди е толкова значително, че може дори да ни подведе и да не забележим благодатта.

Колкото до Новия завет, вярно е, че в Христос се съдържа много по-пълно изявление на характера на Бога, но това означава само, че сега имаме повече светлина за Божия закон, който е израз на Неговия характер. В планинската проповед Исус ни представи закона в дълбочина и го направи още по-труден за изпълнение. Но никога не го е отменял като път към спасението, защото последното никога не се е извършвало чрез закона. Виждаме, че заветите в Библията са унифицирани и допълващи се фази на

един вечен Завет, който ни осигурява спасение по благодат и който ни представя все по-ясно Автора на завета чрез развитието на закона.

Това е смисълът на присъствието на закона -

да представи Автора на Завета.

Законът е легитимацията на Бога и е откровение на Неговата воля. Ако го премахнем или го променим, загубваме или променяме идентичността на Автора на Завета и попадаме на някого друго... Примери за това изобилстват в съвременното християнство.

Отличителните доктрини решават този проблем. **ТЕ НЕ СА СВЪРЗАНИ С ТОВА, КАК СЕ СПАСЯВАМЕ, А С ТОВА - КОЙ НИ СПАСЯВА.** Те са предупреждение срещу идолопоклонство. Това е територията на историческите адвентисти, които, въздигайки и проповядвайки закона, ни насочват към верния адрес на благодатта. Но сигурно ще трябва да отстъпят място на евангелските адвентисти, когато се обърнем към втория въпрос - за ролята на послушанието в процеса на спасението.

Отправна точка във всички изследвания по него е схема (2), която знаем, че представлява теологичната система на

спасение по благодат.

(2) ВЯРА = СПАСЕНИЕ + ДЕЛА

Има нещо много предизвикателно за адвентното мислене във формулировката на тази схема, така както я представя Патрик Колинсон:

„Човек се радва на това приемане от Бога, наричано „оправдание“, начало и край на спасението, не поради никакви морални усилия, които е положил и в най-малка степен, а единствено и изцяло заради милостта и любовта на Бога, достъпна чрез Исус Христос...“; и още: „... то (спасението) не е резултат от някакво морално изстраване...“

Не се ли чувстваме

учудени от пренебрегването на усилията,

които полагаме, като условия за спасението? Но и не трепва ли дълбоко в душата ни нещо в знак на съгласие и просветление? Кое измъчено от греха сърце няма да прегърне утехата, че е прието, въпреки до болка осъзнатото си недостойнство?! Възможно е и някой да се почувства онеправдан след положените сериозни усилия, за да заслужи спасението си...!

Но и тук има опасна непълнота. Къде е мястото на усилията да вършим добри дела, към които Пи-

санието ни призовава толкова настоячиво и категорично? Елена Вайт пише до А. Джонс не много дълго след конференцията в Минеаполис:

„Видях ви във видеото да представяте темата за оправдание чрез вяра. Вие повторихте няколко пъти, че делата не са условие за спасение и че нямат стойност. Темата беше представена по такъв начин, че объркахте души и мнозина нямаха точна представа за връзката между вяра и дела. Затова реших да ви пиша. Има условия за оправдание и освещение. Аз зная, че разбирате материята, но оставяте погрешно впечатление в умовете. Докато добрите дела няма да спасят и една душа, то е невъзможно и една душа да бъде спасена без добри дела.“

Как по-добре би могла да се подчертае „елиптичността“ на спасението? И каква по-голяма провокация за теолозите?

Много от тях работят в тази област: Едвар Хепенстал, Арнолд Халенкамф, Хелмут От, Рой Гейн, Иван Блазен и др. Основните идеи, до които имах възможност да се докосна и които понякога трудно се побираща в няколко страници, като че ли се основават на три главни предпоставки.

Следва